

انحصار همسایه‌ی جنوبی می‌شکند

دیروز رییس‌جمهور غنی با بردی محمدوف رییس‌جمهور ترکمنستان خط آهن آتامرات-آقینه را افتتاح کردند. به این ترتیب، سومین خط آهن مرزی در مرزهای شمال کشور کارش را شروع می‌کند. پیش از این مسیر ازبکستان و ایران کارش را برای اتصال خط آهن این کشورها به مرزها و بندرگاه‌های مناطق غربی و شمالی کشور شروع کرده بودند. گشوده شدن این خط قطار امیدواری زیادی برای پایان یافتن وابستگی کامل افغانستان به بنادر پاکستان و پدید آمدن فرصت‌های بازرگانی و تقویت ارتباط اقتصادی افغانستان با کشورهای منطقه و اروپا به میان آورده است. به چند مورد از این امیدواری‌ها مشخصا اشاره می‌شود. یکم؛ افتتاح این خط آهن، در تداوم پروژه‌ی بازسازی راه لاجورد و اتصال مناطق آسیای میانه به اروپا و به ویژه تلافی کشورهای چین، تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان و ایران در افغانستان است. اگر این پروژه به کمال برسد، امکان ارتباط و برقراری مناسبات تجاری بزرگ کشورهای در حال توسعه را با کشورهای توسعه‌یافته فراهم می‌آورد. مشمول بودن افغانستان در این پروژه‌ی...

در مسیر لاجورد؛ خط آهن آتامرات - آقینه افتتاح شد

صفحه ۵

۱۱۹۶

سه شنبه

۹ قوس ۱۳۹۵

سال پنجم

1196

TUESDAY

29 NOVEMBER 2016

YEAR 05

به منظور رشد تجارت و اقتصاد هموطنان عزیز، عزیزی بانک افتخار دارد تا قروض متوسط خویش را با مبلغ 100000 - 500000 دالر امریکایی، پیشکش نماید. هموطنان عزیز می‌توانند از مزایای قرضه مذکور با شرایط سهل مستفید شوند.

www.azizibank.af

1515

تغییر در سیستم اخذ تکت آریانا

- 1 مسافری محترم آریانا می‌توانند هر قدر که تکت های خود را از قبل خریداری نمایند، قیمت نازل تر را بدست آورند.
- 2 سهولت انتخاب سیت برای مسافری محترم در هنگام خرید تکت ها بوجود آمده، که مسافری محترم می‌توانند هنگام خرید تکت ها، سیت های خویش را نیز انتخاب نموده و قید نمایند.
- 3 شرکت های سیاحتی می‌توانند برای مسافری گروپی خود قیمت نازل تر را نسبت به قیمت اصلی در سیستم بدست بیاورند.

سریعترین اینترنت 3G - بهترین قیمت

1GB

در بدل 250

مدت اعتبار: 30 روز

برای اشتراک:

1GB را به 151 ارسال نمایید

ارتباط دهنده افغانستان
Connecting Afghanistan

HD VOICE

@myawcc

www.afghan-wireless.com

152

چرا شیعه‌های افغانستان هدف قرار گرفته‌اند؟

افغانستان شاهد افزایش حملات تروریستی بی‌پایان است که هدف آن‌ها اقلیت شیعه‌ی این کشور بوده است. ناظران می‌گویند که هدف این حملات تضعیف اعتبار حکومت و افزایش تنش‌های فرقه‌بی است.

■ دوپچه‌ویله/مسعود سیف‌الله

■ ترجمه: حمید مهدوی

© Reuters/O. Sobhani

والدینی که کودکان‌شان را روز دو شنبه، ۲۱ نوامبر، به مسجد باقرالعلوم در کابل بردند، کمتر می‌دانستند که مجبور خواهند شد اجساد بی‌جان کودکان‌شان را به خانه بیاورند. در این روز شوم یک بمب‌گذار انتحاری وسیله‌ی انفجاری‌اش را در این‌جا در جریان یک مراسم مذهبی شیعیان انفجار داد و حداقل ۳۰ تن را کشت و ده‌ها تن را زخمی ساخت. شریف، که [مانند بسیاری از افغان‌ها صرف به نامش یاد می‌شود و تخلص ندارد] گفت: «کسانی که در این حمله کشته شدند مقام‌های حکومتی نیستند، آن‌ها همه افراد عادی هستند». شریف در زمان وقوع این رویداد در داخل مسجد بود. او با اشاره به حملات مشابه دیگر که ظاهراً شیعیان افغانستان را هدف قرار داده‌اند، با گریه و زاری گفت: «چرا ما به‌خاطر عبادت یا خواستن حق‌مان مورد حمله قرار می‌گیریم؟». آخرین حمله به‌دنبال رویداد مشابه دیگر صرف در ماه اکتوبر که بیش از ۳۲ تن را در ولایت‌های کابل و بلخ کشت، اتفاق می‌افتد. در ماه جولای، حمله‌ی دیگری در کابل بیش از ۱۰۰ تن از معترضان را که اکثریت‌شان هزاره‌های شیعه بودند، کشت.

تقریباً تمام تلفات این حملات که مسئولیت آن را به‌اصطلاح «دولت اسلامی» برعهده گرفته است، افغان‌های شیعه بودند، چیزی که نگرانی‌ها را در مورد افزایش خشونت فرقه‌بی در سرتاسر افغانستان بیشتر ساخته است. چنین خشونت‌هایی از زمان ظهور دولت اسلامی در افغانستان در اوایل سال ۲۰۱۵ در حال افزایش بوده است. این گروه حملات بی‌رحمانه‌ی را بر دیگر اقلیت‌های مذهبی در سنگرهای مستحکمش در سوریه و عراق انجام داده است.

با این حال، در افغانستان، جایی که براساس برآوردها ۱۵ درصد جمعیت تقریباً ۳۰ میلیونی آن را مسلمانان شیعه و عمدتاً قوم هزاره تشکیل می‌دهد، حملات فرقه‌بی یک پدیده‌ی نسبتاً جدید است. هرچند طالبان در جریان حاکمیت‌شان در افغانستان در اواخر دهه‌ی ۱۹۹۰ هزاره‌ها را هدف قرار داد، این گروه اما از حملات اخیر بر مساجد شیعیان فاصله گرفته است. با این حال، برخی از اعضای گروه طالبان و دولت اسلامی هنوز مسلمانان شیعه را مرتد می‌دانند و بر مساجد و گردهم‌آیی‌های آن‌ها حمله می‌کنند.

تضعیف حکومت

ژیکفرید ولف، کارشناس جنوب آسیا در دانشگاه هایدلبرگ گفت که دولت اسلامی با حمله بر مسلمانان شیعه می‌خواهد فعالیت جامعه‌ی مدنی در افغانستان را تضعیف کند. او گفت: «این حمله‌ی داعش هم‌چنین تلاشی بود برای تضعیف حکومت فعلی افغانستان از طریق ناتوان جلوه دادن آن در محافظت از اقلیت‌های این کشور». اما این تنها چالشی نیست که حکومت در کابل در حال حاضر با آن مواجه است. این حکومت هم‌چنین از شکاف‌های داخلی میان رئیس‌جمهور غنی و عبدالله عبدالله، رئیس اجرائیه، بر سر توافق تقسیم قدرت در حکومت وحدت ملی رنج می‌برد.

هم‌چنین، طالبان هم‌چنان بزرگترین چالش برای نیروهای امنیتی افغانستان است که از زمان برعهده گرفتن مسئولیت کامل امنیتی این کشور جنگ‌زده از نیروهای ناتو، به‌سختی این گروه را در حاشیه نگاهداشته‌اند. حضور داعش تاکنون در چند ولسوالی محدود ولایت شرقی ننگرهار تصدیق شده

است و اعضای آن عمدتاً متشکل از اعضای پیشین طالبان و دیگر عناصر تروریستی است. با این حال، دولت اسلامی با طالبان که قوی‌ترین نیروی مسلح مخالف حکومت در کشور باقی مانده است، اختلافات ایدئولوژیکی دارد. برخوردها با نیروهای حکومتی و اعضای طالبان دولت اسلامی را در افغانستان تضعیف ساخته است. اما ولف، کارشناس، باور دارد که این گروه تروریستی قصد دارد پیامی را به حکومت و هم‌چنین طالبان بفرستد که هنوز در سرتاسر افغانستان حضور دارد و می‌تواند تهدید باشد. به گفته‌ی این کارشناس، این حملات هم‌چنین هشدارهای به اقلیت‌های افغانستان بود که از روند صلح با طالبان یا هیچ گروه دیگری حمایت نکنند. او اضافه کرد: «حملات داعش باید به‌عنوان یک هشدار واضح علیه جامعه‌ی شیعه دیده شود که با طالبان

یا حکومت وحدت ملی همکاری نکنند».

اختلافات فرقه‌بی

تعدادی از ناظران حملات اخیر را در یک چارچوب کلان‌تر رقابت بین افراطی‌های شیعه و سنی می‌بینند. آن‌ها استدلال می‌کنند که گروه‌هایی که توسط عناصر تروریستی هر دو شاخه‌ی اسلام تأمین مالی می‌شوند، چنین رویدادهایی را تشویق می‌کنند.

چنین حملات در کشورهایی چون پاکستان توسط گروه‌های بنیادگرای اسلامی انجام شده است و کارشناسان باور دارند که افغانستان در آستانه‌ی درگیر شدن به سناریوی کلان‌تر خشونت فرقه‌بی قرار دارد. داوود ناجی، فعال جامعه‌ی مدنی، می‌گوید که سیاست خارجی مبهم حکومت افغانستان زمینه

را برای ظهور این‌گونه خشونت فراهم کرده است. او گفت: «یک روز حکومت به پاکستان نزدیک است و روز دیگر به هند؛ یک روز به ایران نگاه می‌کند و روز دیگر به عربستان سعودی. این‌گونه سیاست‌های مبهم تمام طرف‌ها را سردرگم می‌سازد».

عربستان با اکثریت سنی و ایران با اکثریت شیعه رقیبان منطقه‌ی هم‌اند. جست‌وجو و تلاش آن‌ها برای برتری در منطقه و به‌دنبال آن جنگ بر سر قدرت، ستیزه را در کشورهای چون سوریه و یمن بیشتر ساخته است. اما مشخص کردن این‌که آیا موج حملات اخیر علیه شیعیان افغانستان در حقیقت توسط گروه‌های تروریستی در خارج افغانستان حمایت شده است، بسیار دشوار و تقریباً ناممکن است.

جنرال دوستم یک همبازی دوران کودکی و مخالف سیاسی‌اش را لت و کوب کرده است

نهادهای دولتی مسئول مراجعه کردیم حتا شورای امنیت. اما دولت تا هنوز هیچ اقدامی در این راستا نکرده و کسی به موضوع رسیدگی نمی‌کند».

احمد ایشچی و عبدالرشید دوستم با اختلاف سنی حدود ۳ سال در یک قریه در ولسوالی خواجه دوکوه ولایت جوزجان تولد شده‌اند و خانه‌های پدری‌شان حدود یک کیلومتر از هم فاصله دارند.

بابر ایشچی می‌گوید که پدرش و جنرال دوستم از دوران طفولیت ضمن رفاقت گاهگاهی رقابت نیز داشته‌اند. اما اختلافات ایشچی و دوستم در زمان حکومت نجیب به اوجش می‌رسد و سرانجام حزب جنبش ملی دوباره هر دو را در یک حلقه‌ی سیاسی- قومی به‌عنوان رهبر و معاون حزب جنبش ملی قرار می‌دهد.

بابر می‌گوید که این همکاری با وجود اختلاف‌نظرها تا زمان آمدن طالبان در شمال ادامه داشت و پس از آن‌که پدرش در شاهراه مزارشریف - بادغیس توسط طالبان دستگیر و زندانی می‌شود، اختلاف‌ها دوباره جلدی‌تر می‌شود.

بابر می‌گوید که پس از روی کار آمدن حکومت موقت در سال ۲۰۰۱ پدرش که بیرون از افغانستان بود به کشور برمی‌گردد و تاکنون هیچ نوع فعالیت سیاسی انجام نداده است. اما به‌عنوان یک بزرگ قومی با مردم دیدارها و همکاری‌هایی داشته است. اطلاعات روز با وجود تماس‌های مکرر با نزدیکان جنرال دوستم موفق به اخذ دیدگاه‌شان در این مورد نشد. اما بشیر احمد ته‌یخ در گفت‌وگویی با صدای امریکا لت و کوب احمد ایشچی توسط جنرال دوستم را رد کرده است.

برای حل این مشکل دست‌به‌کار شده‌اند، در یک کیلومتری دروازه‌ی خانه‌اش بی‌پاسخ گذاشته است».

بابر می‌گوید که پس از انتقال پدرم به خانه‌ی دوستم، تنها موفق شده‌ایم که روز یکشنبه چند دقیقه با او از طریق تلفن صحبت کنیم. او می‌گوید: «از لحن صدای پدرم فهمیده می‌شد که حالش خوب نیست و این نشان‌دهنده‌ی این است که حتماً رفتار خشونت‌باری با او شده است».

یکی از منابع نزدیک به جنرال دوستم که نخواست نامش فاش شود به اطلاعات روز گفت: «احمد ایشچی در خانه‌ی جنرال است و به‌رسم اعتراض به هیچ درخواست دوستم پاسخ نمی‌دهد. این منبع می‌گوید که جنرال از او درخواست کرده که او را به بیرون از کشور منتقل کند، اما احمد ایشچی تقاضاهای او را رد کرده و موضع سختی در برابر جنرال دوستم دارد».

در همین حال یک منبع دیگر از حکومت وحدت ملی به اطلاعات روز گفت که رئیس‌جمهور برای حل این موضوع لوی‌درستیز و معین امنیتی را به خانه‌ی جنرال دوستم فرستاده و جنرال دوستم هیچ وقعی به حضور هیأت دولت برای حل این موضوع نهداد و گزارشی از وضعیت احمد ایشچی در دست نیست.

اما بابر ایشچی فرزند احمد ایشچی می‌گوید که «ما به تمام

دوستم توسط یک موتر منتقل می‌شود و بابر ایشچی می‌گوید که پدرش حالا در خانه‌ی جنرال دوستم است.

یک منبع که به‌قول خودش برای حل مشکل موجود میان ازبیک‌ها تلاش می‌کند به اطلاعات روز می‌گوید که «جنرال دوستم در روز جمعه که یک روز سرگرم‌کننده و تفریحی بود، هنگام آوازخوانی یک آوازخوان محلی در محفل گریست و بسیاری‌ها گمان می‌کنند که او آن روز غیرعادی بود».

بابر ایشچی فرزند احمد ایشچی که عضو شورای ولایتی ولایت جوزجان است به اطلاعات روز گفت: «جنرال دوستم و پدرم از زمان‌های بسیار سابق به‌ویژه در زمان حکومت نجیب‌الله اختلاف‌نظرهای جدی با هم داشتند. و سال‌هاست که پدرم هیچ فعالیت سیاسی و حزبی ندارد. اما اتفاقی که در مراسم مسابقه‌ی بزکشی رخ داده است، برای همه‌ی ما تکان‌دهنده است. پدرم لت و کوب شده و سپس به خانه‌ی جنرال دوستم منتقل می‌شود».

او می‌گوید: «از همان روز جمعه تا هنوز با پادرمیانی متنفذان محلی از ولایت جوزجان و ولسوالی اندخوی فاریاب در تلاش هستیم که این جنجال حل شود و یا بدانیم که دلیل انتقال پدرم به خانه‌ی جنرال دوستم چیست، اما متأسفانه جنرال به هیچ‌کسی پاسخ نمی‌دهد و صدها تن از بزرگان قومی را که

اطلاعات روز: روز جمعه (۵ قوس) زمانی که هزاران نفر مشغول تماشای یک مسابقه‌ی سرگرم‌کننده در شهر شبرغان مرکز ولایت جوزجان بودند، ناگهان جشن موسیقی و مسابقه‌ی بزکشی که جنرال دوستم برگزار کرده بود به یک جنجال بزرگ دو رقیب سنتی جامعه‌ی ازبیک تبدیل شد.

احمد ایشچی که همبازی دوران کودکی جنرال دوستم بوده است، پس از درخواست جنرال دوستم معاون اول ریاست‌جمهوری افغانستان برای پیاده شدن از اسبش و رفتن پیش او که در آن لحظه روی کوچ تکیه زده بود، از جنرال درخواست می‌کند که من از اسب پایین می‌شوم شما از کوچ. جنرال از کوچ بلند می‌شود و چند قدمی برمی‌دارد، و احمد ایشچی که از بنیانگذاران حزب جنبش ملی و زمانی معاون این حزب بوده از اسبش. پس از دو دقیقه صحبت دو رفیق کودکی و رقیبان سیاسی، جنرال دوستم با مشت به‌صورت ایشچی می‌کوبد و ایشچی که به‌قول پسرش موزه‌ی مسابقه به پیش بود به زمین می‌افتد و سپس محافظان جنرال دوستم احمد ایشچی را در انظار حدود ۵ هزار تماشاچی لت و کوب می‌کند و جنرال دوستم با ماندن پاهایش روی سینه‌های رفیقش حرف‌های خشم‌آگینی به او می‌گوید. پس از مدتی، در ساعت ۳ بعد از ظهر جمعه احمد ایشچی توسط محافظان جنرال

یکی از بحث‌های جدی که در حال حاضر مطرح است برگزاری لوی جرگه برای تعدیل قانون اساسی و تغییر ساختار حکومت است. حزب اسلامی نظرش در این مورد چیست؟ شرکت می‌کند؟ اگر شرکت می‌کند از چه نظر حمایت خواهد کرد؟

حزب اسلامی افغانستان از حاکمیت قانون اساسی افغانستان حمایت می‌کند. تعدیل قانون اساسی افغانستان باید از طریق قانون اساسی افغانستان صورت بگیرد. به این معنا که قانون اساسی افغانستان پیش‌بینی کرده است که لوی جرگه‌یی که بتواند قانون اساسی را تغییر بدهد به شکل خاصی دایر می‌شود. یعنی در آن باید نماینده‌های ولسوالی‌ها، جریگه، مشرانو جرگه و شوراهای ولایتی و ولسوالی‌ها شرکت داشته باشند تا این لوی جرگه بتواند وجه قانونی به خود بگیرد. تغییر قانون اساسی از طریق قانونی به این معنا است.

در مورد صدارت اجرایی یا جایگاه فعلی دکتر عبدالله موقف حزب اسلامی چیست؟ حال جنجال اصلی این است که ساختار حکومت تغییر کرده و صدارت اجرایی به وجود بیاید و در نتیجه مدل حکومت وحدت ملی با همین شکل وجه قانونی بگیرد. شما حامی این هستید یا می‌خواهید نظام متمرکزتر و ریاست‌جمهوری باشد؟

خارج از بحث افراد که مقطعی هستند و مفید نیست، تحلیل حزب اسلامی افغانستان این است که کشور ما در شرایط فعلی ضرورت بیشتر به یک نظام ریاستی متمرکز دارد. ولی این یک مطلب بلا تشبیه خط قرآن نیست، می‌تواند در آینده متفاوت باشد. مسایل صدارتی و ریاستی بنابه اقتضای شرایط زمانی و مکانی یک ملت تصمیم گرفته می‌شود. برداشت حزب اسلامی این است که در شرایط فعلی با در نظر داشت دست‌اندازی‌های بیرونی به خصوص همسایه‌ها در امور داخلی افغانستان و معضلاتی که از نگاه قومی و زبانی و چند پارچگی‌هایی که ایجاد شده است، تحلیل ما این است که این پارچه‌ها عارضی هستند نه طبیعی. تا زمانی که این مشکلات مرفوع نشده افغانستان ضرورت شد به یک نظام ریاستی دارد اما می‌تواند ده سال بعد یک نظام صدارتی داشته باشد و بیست سال بعد یک نظام فدرالی، هیچ کدام این‌ها اعتقادات دینی نیست.

آقای کریم، قرار است پس از امضای توافق‌نامه آقای حکمتیار به کابل بیاید یا نه ان‌طور که در شبکه‌های اجتماعی مطرح شده است مبنی بر این که آقای حکمتیار ممکن نیست به کابل برگردد. یعنی تصمیم‌شان نیست که بیاید، احتمال این داده شده است که برود در عربستان زندگی کند و حتا بحث‌هایی وجود دارد که حزب اسلامی در پی آن است که در جبهات جنگ سوریه مشخصاً و یمن در توافق با عربستان نیروی جنگی از افغانستان بفرستد!

تصمیم حزب اسلامی افغانستان این است که برادر مجاهد حکمتیار در اسرع وقت به کابل تشریف بیاورد. ممکن است موقتاً وقفه‌یی در یکی از ولایات داشته باشد. تمامی این مطالب و زمانبندی‌اش مربوط به عملکرد دولت است. حزب اسلامی افغانستان و امیر مجاهدش برای این کار آماده است و تصمیم ما برای حضور برادر مجاهد حکمتیار در کابل و تاسیس دفاتر حزب در سرتاسر افغانستان و تعمیم کار سیاسی قطعی است.

در رابطه به رفتن به سعودی، این‌ها افواهایی است که قابل بحث نیست و هم من بعد، بعد از تفیذ قرارداد صلح بین حزب اسلامی افغانستان و دولت جمهوری اسلامی افغانستان، حزب اسلامی افغانستان جزء نظام است حتا اگر در نظام شرکت سیاسی نداشته باشیم. بنابراین مخالف تصمیم‌گیری‌های دولت جمهوری اسلامی افغانستان به صورت مستقل در خارج اقدام نخواهیم کرد.

قرار بود قرارداد صلح با حضور آقای حکمتیار امضا شود ولی از طریق کنفرانس ویدیویی امضا شد. دلیلش چیست؟

به خاطر این که از نگاه عملی امکان‌پذیر نبود که برادر مجاهد حکمتیار در کابل تشریف داشته باشند به این دلیل که تعزیرات و تهدیدات بسیار محسوسی تا به امروز که ما و شما صحبت می‌کنیم، بالای این‌ها و بعضی رهبران حزب اسلامی قرار داشتند. بنا این کار ناممکن بود. تا به امروز هم ایالات متحده آمریکا رسماً اعلان نکرده است که من بعد، امیر حزب اسلامی هدف نظامی آنان قرار نمی‌گیرد.

گویا بسیاری از احزاب تحت فشار عربستان سعودی آمدند و از پروسه صلح با حزب اسلامی حمایت کردند. نقش عربستان سعودی را شما تایید می‌کنید؟

من رییس هیأت مذاکره‌کننده‌ی حزب اسلامی هستم. به صداقت به شما می‌گویم که نقش عربستان صفر است، مطلقاً صفر است.

۶ سال گفت‌وگو برای مصالحه؛ در شرایط فعلی حزب اسلامی از نظام ریاستی متمرکز حمایت می‌کند

بخش چهارم و پایانی

گفتگو با امین کریم، رییس هیأت مذاکره‌کننده‌ی حزب اسلامی افغانستان

موتور دارد یکی بایسکل دارد یکی با پای پیاده می‌رود. هرکس به توانمندی و امکاناتش برای رسیدن به جای خاصی فعالیت کرده. همگی برای اعاده‌ی اهداف و ارزش‌های والای اسلامی از توانمندی و امکاناتی که داشته استفاده کرده.

با توجه به این که شما گفتید سهم آن‌چنانی در حکومت نداشته‌اید، این‌ها از روش خودشان استفاده کردند و فرصت‌های کلانی را به دست آوردند.

من عرض کردم که حزب اسلامی از امکانات مادی برخوردار نبوده است. ما از مسأله‌ی مطلقیت حرف نمی‌زنیم. از یک واقعیت اجتماعی صحبت می‌کنیم. در مسایل اجتماعی اصول و قوانینی که برداشت می‌شود نسبی است. به تناسب تمام احزاب دیگر، حتا مقامات بسیار بلندپایه که از طرف حزب اسلامی به دولت خدمت کرده دستبرد مادی و تصرف در مادیات در ادنا، در حداقل ممکن بوده است.

آقای فاروق وردک چه؟

حزب اسلامی ممکن است نود فیصد افرادش آغشته به فساد نباشد. فرق در این است.

برنامه‌ی سیاسی آقای حکمتیار در آینده چیست؟

بهبتر است شما حزب اسلامی بگویید چون حزب اسلامی یک حزب خانوادگی نیست چنانچه در افغانستان مروج است. بنا برنامه‌ی شخصی هم نیست. حزب اسلامی یک مرانامه دارد که ۴۸ سال پیش تدوین شده است. مسایل عمده‌ی آن کماکان مرعی‌الاجرا است. در کوتاه مدت، اعاده‌ی صلح سرتاسری اهم اهداف حزب اسلامی را تشکیل می‌دهد و تمام اقتضائاتی که این هدف در بر دارد و توحید صفوف حزب اسلامی افغانستان.

خود را داریم. ممکن است یک تعداد این‌ها مستحق آزاد شدن نباشند ولی امیدوار هستیم تا به ۲۰۰۰ نفر از اسرای سیاسی-نظامی ما که به جرم عضویت یا فعالیت نظامی در حزب اسلامی اسیر هستند، طی چند هفته‌ی آینده رها شوند.

آیا آماری از تعداد زندانیانی که در نزد حزب اسلامی است، وجود دارد؟

شخصاً آماری ندارم. تعدادی در این‌جا، آن‌جا بودند قبلاً آزاد شدند. ما امر کردیم که شما منتظر این نباشید. اکثریت‌شان رها شدند ولی تعدادشان زیاد نبود.

شما اشاره کردید که حزب اسلامی به اموال عمومی دستبرد نزده و از امکانات مادی استفاده نکرده است. ولی از طرف دیگر انشعابی که در حزب اسلامی به وجود آمد در طول ۱۵ سال اخیر بر مبنای حتا گزارش‌های تحقیقی که رسانه‌ها نشر کرده، چه شاخه‌های انشعابی و چه افرادی که به نحوی گذشته‌ی سیاسی‌شان به صورت محکم با حزب اسلامی گره خورده نقش و نفوذ بسیار جدی در حکومت داشته.

در این رابطه دو بحث است. یکی این که در حزب اسلامی بحث انشعاب مطرح نبوده و ما شاخه‌ی انشعابی نداریم. آقای ارغندیوال و حلقات‌شان در آخرین شماره‌یی که در شهادت نشر کردند، نام ارگان مرکزی حزب اسلامی را بدون تغییر حفظ کردند. در شماره‌ی اخیرشان نوشته کردند که موافقت‌نامه با امیر مجاهد حزب اسلامی افغانستان برادر مجاهد حکمتیار. در امارت برادر مجاهد حکمتیار هیچ‌کسی در هیچ زمانی شک وارد نکرده است. آن‌ها نام‌شان را رییس ماندند. تنظیم‌شان را راجستر کردند که بتوانند کارهای سیاسی کنند. من قبلاً مطلب را تشریح کردم. شما می‌خواهید جایی بروید، سه نفر هستید؛ یکی

یکی از تعهدات توافق‌نامه این است که حزب اسلامی پس از امضای توافق‌نامه به روند صلح افغانستان کمک می‌کند. به نظر شما در فضای کنونی حزب اسلامی چه توانایی‌های بالفعلی دارد که عملاً منجر به این شود که حداقل در تامین امنیت افغانستان کمک کند و یا مخالفین دولت در بیرون از دایره‌ی حزب اسلامی را در پیوستن به روند صلح تشویق کند؟

حکومت فعلاً با جناحی درگیر است؛ تحریک طالبان، که قسمت وسیعی از خاک افغانستان را در تصرف دارد و یک قسمت وسیعی از مردم را تحت کنترل دارد. از دو سال به این طرف جنگ‌هایی صورت می‌گیرد، ولسوالی‌ها دست‌به‌دست می‌شوند، حتا ولایات یک‌بار-دو بار. و نتیجه‌اش کشته شدن صدها فرد ملکی و غیرملکی است. ما برنامه‌ی خاصی برای این کار داریم و همین حالا ارتباطاتی بین عده‌ی کثیری از فرماندهان‌های طالبان که عمدتاً سابق عضویت حزب اسلامی را دارند، وجود دارد و در هفته‌ها و ماه‌های آینده در صورت همکاری دولت و دوستان خارجی‌شان شما شاهد کم‌تر شدن خشونت‌ها در کشور خواهید بود.

خودتان محاسبه کرده‌اید که براساس این توافق‌نامه احتمال این که چقدر از کادرهای حزب اسلامی عملاً در دولت جذب و واجد شرایط شناخته شوند یا چقدر از زندانی‌های حزب اسلامی از زندان‌ها براساس توافق‌نامه آزاد شوند، آماری تقریبی دارید؟

وقتی از گفتمان جنگی به گفتمان صلح می‌آید، گفتمان صلح اقتضای حکمی و منطقی‌اش این است که زندانی‌های دو طرف آزاد شوند. حزب اسلامی افغانستان برخلاف تنظیم‌های دیگر هیچ نوع دستبرد مادی و سیاسی به بیت‌المال و حق و جایداد مردم نداشته است.

ما تا به امروز لیست ۲۴۰۰ نفری از زندانیان سیاسی

در مسیر لاجورد؛

خط آهن آتامرات - آقینه افتتاح شد

رییس‌جمهور محمد اشرف غنی با همتای ترکمنستانی خود، قربان‌قلی بردی محمدوف روز دوشنبه با حضور در مراسم با اشتراک مقام‌های ارشد افغانستان و ترکمنستان و مهمانان داخلی و خارجی خط آهن میان افغانستان و ترکمنستان را افتتاح کردند. بخش اول مراسم افتتاحیه در ترکمنستان برگزار شد و سپس رؤسای جمهور افغانستان و ترکمنستان با قطار آهن وارد بندر آقینه در ولایت فاریاب شده و بخش دوم مراسم برگزار شد.

رییس‌جمهور غنی در مراسم افتتاحیه این خط آهن در بندر آقینه گفت «امروز یک روز تاریخی برای افغانستان و مردمش است» و «خط آهن آتامرات امام نظر - آقینه می‌تواند نقش کلیدی در تجارت میان دو کشور بازی کند.»

هدیه بی پایان

رییس‌جمهور کشور در صحبت‌های خود ضمن قدردانی از کمک‌های ترکمنستان به افغانستان، گفت که ترکمنستان با هدیه بی‌پایان برای افغانستان آمده است. آقای غنی گفت اول دوستی دوامدار و پایدار بین افغانستان و ترکمنستان، دوم هدیه اعتبار بر سر آینده افغانستان از جمله این هدیه است. او گفت: «رییس‌جمهور ترکمنستان در دو سال گذشته تصامیمی را گرفته که صدها میلیون دالر و میلیون‌ها دالر سرمایه‌گذاری آینده ترکمنستان را بالای یک افغانستان باثبات و مرفه حساب کرده است.»

او گفت هدیه سوم یا هدیه امروزی ترکمنستان به افغانستان «ارتباط آقینه با شبکه ریل بین‌المللی آسیا یک قدم مهم در ارتباط ترکمنستان و افغانستان اما یک قدم بزرگ در راه ایجاد اقتصاد براعظمی تمام آسیا است.»

به گفته محمد اشرف غنی، با آغاز کار این خط آهن قیمت تمام مواد اولیه مانند قیر، نفت و گاز برای افغانستان پایین خواهد آمد.

آرزوی دیرینه؛ افغانستان نقطه وصل منطقه شود

آقای غنی در جریان سخنرانی خود گفت افتخار دارد که یکی از آرزوهای امیر امان الله خان، پادشاه سابق افغانستان، امروز در حال عملی شدن است. او گفت: «امان الله خان نظرش این بود که افغانستان باید از راه خط آهن نقطه وصل منطقه شود.»

به گفته آقای غنی، آقینه قدم اول است، مزار شریف و حیرتان وصل شده، خط آهن از ایران به طرف هرات در حال ساخت است اما هدف این است که تمام افغانستان در ظرف سه سال آینده «یک نقطه وصل

شبکه‌ی خط آهن باشد.» او گفت: «قدم آینده شیرخان بندر-مزار شریف است. بعد از آن مطالعات سر مزار شریف-هرات.» به گفته آقای غنی افغانستان تاکید دارد که چین و ایران از طریق خط آهن باهم وصل شوند و همچنان پروژه‌های بزرگ دیگری روی دست است که افغانستان منزوی را مثل ترکمنستان به چهارراه آسیا مبدل خواهد کرد.

ما وصل می‌خواهیم نه فصل

محمد اشرف غنی در بخشی از صحبت‌های خود یادآور شد که سیاست اقتصادی ترکمنستان و افغانستان «این است که هر همسایه را شریک رفاه خود می‌داند و با هیچ همسایه‌یی ضدیت نداریم، جز این که آنان منافع ملی و منظوقی را زیر پا بگذارند.»

آقای غنی گفت: «از این جهت ما وصل می‌خواهیم نه فصل، هماهنگی می‌خواهیم نه جدایی، باهم ترقی می‌خواهیم نه افراطیت و مرگ.» او گفت هرچه همکاری ما زیاد شود، رفاه متقابل نیز زیاد خواهد شد.

اهمیت قاره‌یی خط آهن افغانستان-ترکمنستان

قربان‌قلی بردی محمدوف، رییس‌جمهور ترکمنستان پس از آقای غنی به سخنرانی پرداخت و گفت افتتاح خط آهن افغانستان-ترکمنستان دارای اهمیت قاره‌یی است. به گفته او این خط آهن امکان حمل‌ونقل منطقه‌یی را افزایش خواهد داد و برای ایجاد هماهنگی در شبکه‌های حمل‌ونقل منطقه، اروپا و آسیا دارای اهمیت می‌باشد. به باور او ساخت خط آهن آتامرات-آقینه می‌تواند باعث رشد کشورهای منطقه شود.

آقای بردی محمدوف همچنان گفت این خط آهن برای حکومت و مردم افغانستان دارای اهمیت ویژه است زیرا توسط این خط آهن در کنار حمل‌ونقل مسافرین اموال مورد ضرورت افغانستان نیز انتقال داده می‌شود. آقای بردی محمدوف گفت که پس از این افغانستان و ترکمنستان طرح‌های مشترک اقتصادی و اجتماعی را با حمایت مردم افغانستان اجرا خواهند کرد که شامل ساخت جاده، گازرسانی، برق و ساخت مدارس خواهد بود؛ طرح‌هایی که صلح و رفاه را در افغانستان تأمین خواهد کرد.

همخوانی منافع ملی با منافع منطقه‌یی

رییس‌جمهور ترکمنستان در بخشی از صحبت‌های خود گفت بهره‌برداری خط آهن افغانستان-ترکمنستان نشان داد که اگر همکاری مثبت انجام بدهیم، منافع ملی با منافع منطقه‌یی مطابقت پیدا می‌کند.

الیاس نواندیش

او گفت: «زمانی که همکاری‌های مثبت میان کشورهای همسایه افزایش می‌یابد ثابت می‌شود که منافع ملی و منافع منطقه‌یی چقدر به همدیگر مطابقت پیدا می‌کند.»

شکست انحصار هشتاد درصدی وابستگی افغانستان به بندرهای پاکستان

رضا فرزام، استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه کابل می‌گوید افتتاح بندر آقینه یک گام بسیار مهم در عرصه رشد تجارت و ترانزیت افغانستان است و این می‌تواند زمینه‌های درازمدتی را برای رشد اقتصادی پایدار در افغانستان خلق کند.

آقای فرزام در تماسی به روزنامه‌ی اطلاعات روز گفت بندر آقینه می‌تواند انحصار بالاتر از هشتاد درصدی افغانستان بالای مسیرهای تجارت و ترانزیت افغانستان را محدودتر بسازد و وابستگی افغانستان به بندر کراچی و گوادر را می‌تواند بسیار کاهش بدهد. او گفت: «این هم در کوتاه‌مدت و هم در درازمدت به نفع اقتصاد و تجارت افغانستان است.»

آقای فرزام ابراز امیدواری می‌کند که دولت افغانستان با افتتاح چنین بندرهایی زمینه را برای تقویت تولیدات داخلی فراهم بسازد تا بتوان حداکثر استفاده از این مسیرهای ترانزیتی را برد.

شاه حسین مرتضوی، معاون سخن‌گوی ریاست‌جمهوری نیز به روزنامه‌ی اطلاعات روز گفت مسیر خط آهن آتامرات-آقینه سهولت‌های زیادی را ایجاد می‌کند که علاوه بر کاهش وابستگی افغانستان به بندرهای پاکستان، تاجران افغانستان می‌توانند طی پنج روز کالاهای تجارته خود را به اروپا برسانند.

به گفته او در گذشته تاجران افغان برای هر تن پنج هزار دالر کرایه پرداخت می‌کردند و این مسیر این هزینه را به یک هزار دالر کاهش می‌دهد. خط آهن افغانستان-ترکمنستان از منطقه‌ی «امام نظر» در ترکمنستان آغاز شده و در مرحله اول ۳۰۵ کیلومتر داخل خاک افغانستان امتداد یافته است. قرار است این خط به طول ۳۵ کیلومتر دیگر تا شهر اندخوی ولایت فاریاب امتداد پیدا کند که هزینه آن را بانک انکشاف آسیایی متعهد شده است.

امداد خط آهن ترکمنستان به داخل کشور بخشی از طرح احداث راه آهن ترکمنستان-افغانستان-تاجیکستان است. این خط اتصالی راه آهن، از آتامرات و امام نظر ترکمنستان شروع شده و با عبور از بندر آقینه، شهرهای اندخوی-شیرخان-مراز شریف-خلم-قندوز و شیرخان بندر را به شبکه‌ی خطوط آهن تاجیکستان وصل خواهد کرد. این مسیر دارای بیش از ۵۹۰ کیلومتر طول است که در حدود ۴۰۰ کیلومتر آن از خاک افغانستان عبور می‌کند.

معاون سخن‌گوی ریاست‌جمهوری شام روز یکشنبه به اطلاعات روز گفته بود که خط آهن آتامرات-آقینه شامل مسیر «راه لاجورد» است.

راه لاجورد از افغانستان شروع شده و به بندر ترکمن‌باشی کشور ترکمنستان ختم می‌شود. پس از آن از مسیر شهر باکوی آذربایجان به تفلیس گرجستان می‌رسد و از آنجا به قارس در ترکیه. این مسیر در نهایت به استانبول ترکیه و بعد به اروپا می‌رسد.

مردم افغانستان معتقد هستند که راه لاجورد جاده‌یی تاریخی است که حدود ۲۰۰۰ سال قبل لاجورد بدخشان از این مسیر به کشورهای آسیای میانه و اروپا صادر می‌شد و به همین دلیل آنرا «راه لاجورد» نام‌گذاری کرده‌اند.

در حال حاضر افغانستان در غرب به راه آهن ایران و در شمال به راه آهن ازبکستان وصل شده است.

چهلک

سخن‌آهنگ‌ها

فرهنگ مرده در کنار سرمایه‌ی مرده

هرناندو دو سوتو، اقتصاددان پرویی، کتابی دارد با عنوان «معای کاپیتالیسم»، با زیرعنوان «چرا سرمایه‌داری در غرب کامیاب است و در جاهای دیگر ناکام می‌شود». او در کتاب خود این دیدگاه را رد می‌کند که در ممالک غیرغربی و رشد نیافته سرمایه‌یی وجود ندارد یا میزان سرمایه‌های موجود برای شگوفایی اقتصاد این کشورها کافی نیستند. به نظر او مشکل در جای دیگری است: بیشتر سرمایه‌های موجود در کشورهای توسعه نیافته و جهان سوم «سرمایه‌های مرده» اند. چه چیزی سبب می‌شود که یک سرمایه به سرمایه‌ی مرده تبدیل شود؟ نظام حقوقی ناکارآمدی که نمی‌گذارد سرمایه‌های یک کشور در یک چارچوب روشن، باثبات، قابل پیش‌بینی و از لحاظ قانونی تطبیق‌پذیر به گردش بیفتند. به نظر هرناندو دو سوتو وجود این گونه نظام‌های حقوقی ناکارآمد (یا اساساً غیبت هر سامان قانونی سنجیده‌یی) در کشورهای راکد مانده سبب شده که حق مالکیت خصوصی و قراردادهای و معاملات سودمند ناشی از این حق هرگز به‌عنوان عوامل توسعه‌ی سرمایه در جامعه کار نکنند. در نتیجه، میلیاردها دالر سرمایه‌ی مرده یا راکد افتاده‌اند یا در بازارهای سیاه در گردش‌اند و به جای آن که اقتصاد ملی را رشد بدهند، زمین‌گیرش می‌کنند.

اما قصد من در این یادداشت نه معرفی کتاب است و نه در دادن یک بحث اقتصادی. آنچه مرا به یاد آن کتاب انداخت، بحث‌هایی است که این روزها در افغانستان در باب «ثقافت اسلامی» داغ شده. پس از آن که حفیظ منصور، نماینده‌ی مجلس، گفت که در کلاس‌های درس ثقافت اسلامی افراطی‌گری تدریس می‌شود، عده‌ی زیادی از روحانیان بر او تاختند و تا سرحد تکفیرش پیش رفتند.

فرض کنید در درس‌های ثقافت اسلامی افراطی‌گری مذهبی تدریس نشود. سوال این است که آنچه تدریس خواهد شد (آموزه‌های دیگر این ثقافت)، چه گرهی از عقب‌ماندگی دردناک ما خواهد گشود؟ اگر بپذیریم، و ظاهراً گزیری از پذیرفتن‌اش هم نیست، که رشد اقتصادی و اجتماعی یک کشور بدون به کار افتادن صحیح سرمایه‌ها و دارایی‌های مادی آن کشور ممکن نیست، آن‌گاه باید پرسید که درس‌های ثقافت اسلامی چه چارچوب‌های معنوی و حقوقی‌یی را عرضه می‌کنند که آن سرمایه‌های مادی در مسیری توسعه‌آور به جریان بیفتند؟ اگر پاسخ این است که این درس‌ها تنها رستگاری اخروی شاگردان را هدف می‌گیرند، آن‌گاه این‌که بزرگان دینی گفته‌اند «من لا معاش له لا معاد له» به چه معناست؟ آیا معنویت در کشوری که مردمانش به‌خاطر فقر و عسرت اقتصادی پوست همدیگر را بکنند، ممکن است؟

هر روز روزنامه اطلاعات روز را پشت در منزلتان در یافت کنید

Subscribe to Daily Etilaat Roz

6 Months

120\$ USD

Annual

200\$ USD

برای ادارات دولتی و شرکتها

۳۰۰۰ افغانی

شش ماهه

۵۰۰۰ افغانی

یک ساله

برای متعلمین و محصلین

۲۰۰۰ افغانی

شش ماهه

۴۰۰۰ افغانی

یک ساله

zaki.daryabi2@gmail.com

- صاحب امتیاز و مدیرمسئول: ذکی دریابی
- معاون مدیرمسئول: حمیرا رسا
- سردبیر: خلیل پژواک
- دبیر خبر: عصمت الله سروش
- گزارشگر: الیاس نواندیش
- ویراستار: عمران راتب
- صفحه آرا: هادی دریابی
- بازاریاب: محمد حسین جویا ۰۷۶۷۱۵۲۰۶۲
- ایمیل: hussainjoya2014@gmail.com
- dailyetilaatroz@gmail.com
- آدرس: کابل، کارته سه، سرک شورا
- شماره تماس: ۰۷۸۹۶۴۵۱۶۰
- مسئول توزیع: روح الله مرادی ۰۷۷۶۹۴۰۴۵۴ / ۰۷۹۲۹۱۹۳۳۲
- چاپ: مطبعه امام ۰۷۹۹۱۴۲۹۹۹

یادداشت: تنها یادداشت روز دیدگاه رسمی اطلاعات روز می‌باشد. مسئولیت سایر نوشته‌ها به نویسندگان آن بر می‌گردد.

پذیر و عودت کننده گان از طریق کسب مهارتها آموزش سواد و حرفه جهت پایان بخشیدن به کنارمانده گی شان در ساحات دشت برچی و پغمان تحت پوشش سواد قرار گرفته و در ماه اکتوبر ۲۰۱۶ فارغ گردیدند.

همچنان در بخش ارتقای ظرفیت حدود ۷۰ نفر کارمندان ولایتی موسسه یونسکو را تحت آموزش مدیریت برنامه های سواد آموزی قرار داده است و به تعداد ۵۰ تن از کارمندان مرکز و ساحات مربوطه معینیت سواد آموزی را تحت آموزش برنامه تربیه ماستر ترینران سواد آموزی قرار داده است.

در پهلوی سواد آموزی موسسه انافی به همکاری مالی و تخنیکی موسسه DVV international کشور آلمان در راستا آموزش جوانان و نوجوانان ۲۳ مرکز آموزشی ALC و CLC را در کابل و ۱۱ ولایات کشور ایجاد نموده که روزانه حد اوسط ۱۵۰۰۰ شاگردان در بخش های تلاوت قرآنکريم، تجويد، لسان انگلیسی، جرمی، روسی، ترکی، کمپیوتر، ساینس، آماده گی کانکور، هنر های زیبا، برنامه های حرفی کاربایی، مدیریت، محاسبه، خیاطی، ترمیم موبایل، آرایشگری و غیره تحت آموزش قرار میگیرند. برای تمام این بخش های مواد درسی و ممد درسی به معیار های ملی و بین المللی توسط ماستر ترینران موسسه انافی تهیه و تطبیق میگردد که موسسه انافی تا حال توانسته الی حدود ۹۷ مواد درسی و ممد درسی را برای شاگردان و استادان این مراکز انکشاف و به بهره برداری قراردهد.

موسسه انافی در پهلوی تطبیق برنامه های آموزشی در برنامه های داد خواهی معارف به سطح ملی، منطقوی و بین المللی نیز فعالانه سهم دارد. موسسه انافی در سال ۲۰۱۶ میلادی ائتلاف ملی معارف را به همکاری موسسات ملی و بین المللی اساس گذاری نموده که هدف آن سهم گیری فعالانه در جهت هماهنگی و همکاری بهتر بین وزارت محترم معارف و موسسات جامعه مدنی ذیدخل معارف میباشد.

موسسه انافی عضویت انجمن های منطقوی و بین المللی از قبیل Asia South Pacific Association for Basic and Adult Education (ASPBAE) و International Council For Adult Education (ICAE) را دارا بوده که در کنفرانس های منطقوی و بین المللی جهت تقویت پروسه معارف اشتراک مینمایند.

موسسه یونسکو؛ جایزه سواد آموزی بی بی گل را به موسسه انافی اهدا کرد

سازمان علمی، فرهنگی و تربیتی ملل متحد (یونسکو) جایزه سال ۲۰۱۶ این موسسه موسوم به "جایزه سواد آموزی بی بی گل" را به پاس تلاش های موسسه ملی افغان ها برای آموزش بزرگسالان یا انافی (ANAFAE) در راستای تعلیم و تربیه، به ویژه برنامه های موثر سواد آموزی به این موسسه اهدا کرد. حیات الله مرزایار مسوول نظارت و ارزیابی موسسه ملی افغان ها برای آموزش بزرگسالان این جایزه را روز یکشنبه مورخ ۳۰ عقرب ۱۳۹۵ برابر ۲۰ نوامبر ۲۰۱۶ با حضور بانوی اول بی بی گل (رولا غنی)، داکتر اسدالله حنیف بلخی وزیر معارف، داکتر سردار محمد رحیمی معین سواد آموزی و پتریشیا مکفلیس، رئیس و نماینده یونسکو در افغانستان طی محفلی در دفتر رسانه های دولت دریافت کرد.

موسسه ملی افغانها برای آموزش بزرگسالان یا انافی یک نهاد غیر دولتی و غیر انتفاعی بوده که به شماره ۲۶ در سال ۱۳۸۴ برابر با ۲۰۰۵ میلادی در وزارت اقتصاد ریاست انجوهای داخلی ثبت و راجستر گردیده است. هدف اساسی موسسه انافی تقویت سیستم آموزش سواد آموزی و آموزش بزرگسالان جهت کاهش فقر و انکشاف متداوم در افغانستان بوده که جهت رسیدن به این هدف موسسه انافی از سال تاسیس تا حالا فعالیت های چشم گیری را در راستای سواد آموزی و آموزش بزرگسالان برای قشر جوانان و نوجوانان اعم از اناث و ذکور انجام داده و میدهد. موسسه انافی توانسته سالانه از ۱۰۰۰ الی ۵۰۰۰ سواد آموزان را در کابل و ولایات تحت پوشش آموزش سواد قراردهد. همچنان در پهلوی تدریس سواد آموزی موسسه انافی توانسته مواد درسی و ممد درسی را در بخش های تربیه معلم، تربیه ماستر ترینران سواد آموزی، تعلیمات مدنی، تعلیمات صحی، مدیریت خانواده گی، ابتکارات اقتصادی و غیره برای سواد آموزان، معلمین و ماستر ترینران تهیه و بعد از منظوری معینیت سواد آموزی مورداستفاده قراردهند. موسسه انافی توانسته است از سال ۲۰۰۹ الی ۲۰۱۶ به تعداد ۱۵۳۷۰ تن را در کورس های ۹ ماهه سواد آموزی تحت پوشش قرارداده و سند فراغت را حاصل نمایند که از جمله به تعداد ۱۳۲۹۹ تن اناث و ۲۰۷۱ تن ذکور میباشد که کورس های متذکره توسط موسسات DVV international, WHH, GIZ, JICA و Hagar تمویل مالی گردیده است.

در سال جاری ۲۰۱۶ به تعداد ۱۰۰۰ تن از اناث به همکاری موسسه WHH به هدف توانمند سازی بیجا شده گان داخلی آسیب

